

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

L. Expenditur quartum argum. ex quibusdam Sermonib & bullis Rom. Pont.
mutuatu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

co, quod aliqui monachi de Augustini discipulos, & filios vocauerint, aut ab eo viuendi Regulas petierint, aut acceperint, inde sequi, eos fuisse ab Augustino primitus institutos. Assumptum etiam non sufficienter probatur, nam id, quod primo loco affertur de Iuliano monacho Carthaginensi, non sufficienter ostendit, Iulianum illum fuisse monachum ex epitheto serui Dei, vt supra dictum fuit. Et dato, quod esset monachus, non sufficienter ostenditur, illum fuisse ex instituto D. Augustini per hoc, quod vocatur eius filius, aut famulus: mos enim erat, & nunc est, omnes Episcopos vocari Dominos, & Patres, Et nos vocamus Patres Hieronymum, Benedictum, Antonium, & alios, quorum institutum non profitemur. Quod etiam secundo loco affertur, solum ostendit, habuisse Augustinum in sua diececesi monachos, qui sub illius cura deperent, sicut alij omnes, siue Regulares, siue seculares sub cura Episcoporum olim debebant: non tamen sequitur, illos ab ipso Augustino institutos, praesertim cum multi monachi ex varijs partibus Aegypti, Galliarum, & Hispaniarum tunc in Africam confluere inciperent, multo minus probat, quod tertio loco affertur ex epistola Abbatis Valentini: illud enim monasterium ab ipso Valentino fuerat institutum, non ab Augustino. Nominem vero Regulam non intelligebat Valentinus eam, quam nunc per antonomasiam Regulam vocamus, sed quicquid ad monasterium apte regendum conducere, vt ex serie verborum facile constare potest. Non negamus autem, Augustinum rogatum, ac etiam spontaneum multis monasterijs eiusmodi Regulas tradidisse, verum aliud nunc quarimus. Multo minus conuincit quarta probatio ex nomine siue praenomine fratris deducta, vt alias dictum fuit, quod euidenter ostenditur exemplo ipsius Alipij, quem Marquex vbique contendit fuisse monachum, siue eremitam ex eo, quoniam ab Augustino tum in dicta epistola, tum in 8. Confess. cap. 12. & alibi vocatur frater. Augustinus enim vbique de Alipio loquens, illum fratrem suum vocauit, etiam quando laicus erat, nec dum in monasterio constitutus, quod ne modo meo dicere arbitreris, pone tibi ob oculos eandem Augustini epistolam 64. ad Aurelium, vbi de monasterio a se nuper instituto verba facies, notat pro re singulari ab Aurelio valde commendata, quod Alipius videns Augustinum factum presbyterum monasterium erexisse, & cum fratribus in illo viuere coepisse, ipse quoque cum Augustino, & fratribus in illa societate viuere voluerit: quod inquit, fratrem Alipium in nostra coniunctione mansisse, vt sit ex parte fratribus curas diuisi vniuersis cupientibus, beneuolentissime accepisti, ego gratias: haec enim verba indicant, Alipium ante illud tempus, cum Augustino conuiuere, et iugiter simul manserit, nullo tamen vinculo monachatus obligatum fuisse: quin potuisset, si voluisset, ab illa societate discedere. Alioqui quodnam magnum

opus esset, ac dignum, vt per literas Augustinus Carthaginensi Episcopo tot terrarum spatij distanti denuntiaretur Alipium antea Augustini monachum profectum, post exstructum Hipponeuse monasterium, & fratres in eo congregatos in ipsius Augustini coniunctione mansisse: cuius etiam si voluisset, abique manifestissima apostolice nota illam coniunctionem desistere minime potuisset. Sed de his satis, ad alia properemus.

CAPVT QVINQVAGESIMVM.

Expenditur quartum argumentum ex nonnullis Sermonibus, & Bullis Romanorum Pontificum mutuatum.

Quartum argumentum sumatur ex testimonijs Romanorum Pontificum, qui Eremiticis ordinis auctores, & parentem ipsum D. Augustinum aperte fatentur, quorum primus est Martinus Pape V. in Sermone de translatione B. Monice vbi inter alia inquit: *igitur, ac merito gaudeamus, qui sumus a qua tria administratores, vt B. Monice reliquias conuigam, reddamque beatum corpus eius, quod tanquam patris filius genuit martiri, tam enim nulla dubitatio est, quin vobis Augustinus in primis Pater sit, non ex modo, quo illius vobis in religione singulari habere scilicet, verum iudicio nostro vos possessionum causa est, quod suos vna cum filio mater accepit, & nunquam indigne ferret, non in corpore praesens esse, qui si digna religio honorarent. Prospexit ergo, velut erat eius parvulus, et fructum ipsa quoque nepotes receperet: nondum enim iam quam nisi vobis haec Sancta dicata est, vos alteri quam Ordini vestro cessit. Multi tamen ad Augustinum uocari subire, iam de ipsa religione dignitate certant, quasi solum hic honor debeatur, quem velut pater agnoscant, sed alius hic locus est: ipsa quidem mater filio legit, quos tanquam filio cognatos assumet sibi in Ordinem vestrum succedat. Addit in eodem sermone, ex speciali Dei providentia accidisse, vt mater in Italia decederet, quasi praesentibus filiis in Italiam ad se reuerteretur, & ambos in Eremitarum ordine mansuros: vnde & illum morti propinquam ita loquentem inducit. *Hic meae progenitionis finis, hic mea mortalitatis limen est. Vobis vestro auxilio, nostraque tutela securus, factus que temporis, cum ambo filij sui, siquidem me in Italiam reuocato, religio praesens seruauit. Addit etiam, diuina providentia disponente factum, vt Augustinus lituus, & mitra magno pretio redempta, & ex Sardinia Valentiam translata, in monasterio Eremitarum Augustinensium collocata, vt omnia**

parentis suppellex filijs cederet: *hic enim Augustinus inquit, etiam Augustinus, licet nunquam illum pastoralem non a te multis dies reperit, magnoque pretio redempta, & Sardinia Valentiam translata esse. Ita omnibus rebus, & loca bene successit desinentia Deo, vt qui ritum praeter ceteros Augustinum coluit, soli omnem illum suppellectilem possideret: quid enim magis congruit, quam eodem reuocari, & corporum custodes esse, qui nominis sui sint heredes? Tam igitur omnem Augustinum habetis, cum vniuersam illum rem, & familiam tenetis, nec desit vobis omni studio Pater, nec desit in aliquo benefactio Deo, vnum verum est mansuetudinis iugum, vnaque humilitatis regula, cui primus ipse fuit subiectus, ne quem eius propositis pariteret. Rursus de Eremitis in Tuscia degentibus, quos Augustinus visitauit, & cum quibus commemoratus est, ista subiungit: quomodo tempore Augustinum serunt sanctorum humanam consilia quaesivisti, quorum praecipue in Tuscia multos fuisse conuentus dicuntur, hodie quoque apparent apud Castellam, ac felicitatem vestigia spectantur. Haec ille, & alia fortassis plurima, quae videre non potui, quandoquidem integrum sermonem apud nullum inueni, nisi tantum haec fragmenta, quae ex lib. Io. Marquex cap. 8. §. 6. & cap. 9. §. 1. accipiuntur. Respondeo primum, vt testimonium ex hoc sermone desumptum fidem facere posset, opere pretium fuerat illius auctorem verificare, quod haec tenent factum esse non reperinam quod inquit Marquex, illum in libro fratris Iordani, Vitas fratrum nuncupato, ac Romae edito anno Domini 1587. haberi, minime verum est, nisi aut eodem anno ducta sint eiusdem libri impressiones, aut post ipsam impressionem de medio sit sublatus hic sermo, ita vt in aliquibus exemplis, quae per Hispanias circumferuntur, hic sermo habeatur, in alijs vero Romae, & per alias Ciuitates Romae propinquas inuulgatus, minime reperitur, quod esse potuit: non enim me late, idem de quibusdam alijs libris factum fuisse, habeo apud me voluminibus ipsius fratris Iordani quatuor libris distinctum, cuius titulus est: Liber, qui dicitur Vitas fratrum, compositus per B. fratrem Iordanum de Saxonia Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini & C. Romae apud Ioannem Martinellum 1587. primum caput incipit: *Multi vobis crederentur erat, cor vnum, & anima vna &c.* postremum caput vltimi libri incipit: *Ad hanc communionem pertinent omnia populi Regule &c.* Librum diligentissime illustraui, nec sermonem reperi. Quod etiam addit, Baronium in Notis ad Martyrologium sub die 9. Aprilis eundem pro vero factu Martini Pape V. agnoscere, minus verum est, verba illius sunt: *Translatio S. Monice facta est sub Martino Pape V. ext. atq. diploma in Registro auctoritate de uero sui Pontificatus, legitur & sermonem**

parentis supellex filijs cedere: *in enim abbas inu-*
inquit, tunc Augustinus, licet unumque illum pastoralis
non ante mortem eius reperit, magisque pretio redem-
pta. I. Sardinia Valentia translata esse. Ita omnibus re-
bus, & locis bene successit de finibus. Deo, ut quiriti pra-
ter ceteros Augustinum coluit, soli omnium illius supelle-
xilium possideatis: quid enim magis congruit, quam eos-
dem rem, & corpus eum custodes esse, qui nominis sui
sunt heredes? Item igitur omnem Augustinum habetis,
iam uniuersam illius rem, & familiam tenetis, nec desit
uobis omni studio Pater, nec desit in aliquo beneficio
Dei, unum verò est inasuetudinis iugum, unaque hu-
milis in regula, cui primus ipse fuit subiectus, ne quem
eius prepositi poneret. Rursus de Eremitis in Tus-
cia degenibus, quos Augustinus uisitauit, &
cum quibus commoratus est, ista subiungit: quo
modis tempore Augustinum ferunt sanctorum homi-
num causis quaesuisse, quorum praecipue in Tuscia mul-
tis fuisse conuentus dicuntur, hodie quoque apparent apud
Relictos illorum colloquiorum uestigia, in his uos adhuc
frequentibus conspexi habitatis, ac nos cum ex Floren-
tia Romanis uentibus quaedam uisimus in agro Senensi,
ne sine magno huius recordationis ualuptate per fra-
tres istos et antiquissimos, tanquam adhuc uetustissimarum
cellularum, et speluncarum uestigia spectaremus. Haec
ille, & alia fortassis plurima, quae uideri non po-
tuit, quandoquidem integrum sermonem apud
nullum inueni, nisi tantum haec fragmenta, quae
ex lib. 10. Marquez cap. 8. §. 6. & cap. 9. §. 1. accepti.

Respondet primò, ut testimonium ex hoc sermone desumptum fidem facere posset, opere pretium fuerat illius autorem uerificare, quod haec tenus factum esse non reperimus: quod inquit Marquez, illum in libro fratris Iordani, Vitas fratrum nòcupato, ac Romae edito anno Domini 1587, haberi, minimè uerum est, nisi aut eodem anno dux factus sint eiusdem libri impressiones, aut post ipsam impressionem de medio sit sublatus hic sermo, ita ut in aliquibus exemplis, quae per Hispanias circumferuntur, hic sermo habeatur, in alijs uerò Romae, & per alias Ciuitates Romae propinquas inuulgatis, minimè reperiat, quod esse potuit: non enim me latet, idem de quibusdam alijs libris factum fuisse. habeo apud me uolumen ipsius fratris Iordani quatuor libris distinctum, cuius titulus est: Liber, qui dicitur Vitas fratrum, compositus per B. fratrem Iordanum de Saxonia Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini &c. Romae apud Iohannem Martinellum 1587, primum caput incipit: *Multis uisum est eorum uita, et cor unum, & anima una &c.* postremum caput ultimi libri incipit: *Ad hanc conuentionem pertinent omnia puella Regule &c.* Librum diligentissimè iustitruui, nec sermonem reperi. Quod etiam addit, Baronium in Notis ad Martyrologium sub die 9. Aprilis eundem pro uerò factu Martini Papae V. agnoscere, minus uerum est, uerba illius sunt: *Translatio S. Monice facta est sub Martino Papa V. extatq. diplomata in Registro anno tertio decimo sui Pontificatus, legitur & sermonem esse*

eiusdem conscripto a fratre Augustiniano, quo etiam historia rexitur de eadem tunc facta translatione, insuper & de miraculo, quae tunc etiam contigerunt. At non decernit, an sermo uerè illius Pontificis extiterit, & unde id sibi constaret: potuit enim decipi, sicut in multis deceptus est, praesertim cura de B. Augustino agit. Potuit sermo ab aliquo Augustiniano, uel à partium illius studiose compositus, sub nomine Pontificis per priuatas scripturas paulatim inuulgari, ut in similibus fieri solet, ac demum post illius obitum sub eius nomine palam publicari: & forsàn illius autor fuit Maphaeus Vegius Laudensis, eiusdem Martini V. Datarus, qui totam prouinciam illius translationis gessit, quique maxime sermonibus in laudem D. Augustini, B. Monice, & aliorum Sanctorum scribendis operam dedit: stylus enim similis prorsus est, & numerus orationis vnus & idem.

ET profectò Romani Pontificis sermonem non esse, multa sunt, quae probabiliter suadeant. Primum enim autor huius sermonis se non, ut uniuersalem pastorem Ecclesiae, sed ut priuatum aliquem, & partium Eremitarum studiosum cetera Canonicos Regulares aperte nimis prodit, ipsos Canonicos Regulares tacito nomine siterent carpens, quòd cum Eremitis de ipsa Religionis dignitate certare uelint, quòd ipsi soli hic honor debeat, quem ut primò inter Augustini filios affectant, ut illa uerba indicant: *Multis amem ad Augustinum nomen subire iam de ipsa Religionis dignitate certantes, quae sola hic honor debeat, quere uelut priuati affectant.* Quae uerba mihi nunquam suadere poterò, ex ore Summi Pontificis exiisse, praesertim in publicis sermonibus.

Secundò, quia in sermone multa continentur aperte falsa. Primum, quod B. Monice solos Eremitas elegerit, quos tanquam filio cognatos assumeret, sponte in illorum ordinem succedens, unde enim constat de spontanea huiusmodi electione? Constat autem Maphaeum Vegium S. D. N. Papae Datarium, precibus à Pontifice translationem Reliquiarum B. Monice obtinuisse: at quòd hoc fuerit ex spontanea electione B. Monice, elegans est huius autoris prosopopeia, & quidem magis elegans, quam uera: quorsum enim alij ab eius filiatione excluduntur, qui cum pijs officijs dignè coluerint? Secundum quod ait fratres Eremitas ritè praeter ceteros Augustinum colere, solosque omnem B. Augustini supellectilem, & familiam, & corpus utriusque patris possidere, quòd quoad reliquias Beati Augustini aperte falsum est. De Reliquijs uerò B. Monice dicam statim, quid senserint grauissimi auctores. Quod autem spectat ad familiam apertissime falsum esse constat, nullus enim nisi ignarus, & rudis negare potest in familia Beati Augustini Clericos Canonicos legitime computari. Tertium quod B. Augustinus commoratus fuerit in Tuscia cum Eremitis, in cellulis, & speluncis, quae res nedum fabulosa, sed etiam falsa esse

II.

as Augustini, um spatis di- tea. Augustini ctum Hippo- congregatos manifestos cum ima apostolice inisimè potuit- us.

QVA-

argumen- monibus, um Ponti-

entum sumat Romanorum i Eremiticiorum parentum, nnum apertissimorum primum z. V. in Sermo inter alia in- su tan- u- aliquas eun- nos tanquam- la dubitatio est, ne, non uo- uore scilicet, ufa est, quada- am indigne ser- qua religioe ho- i poruulus, et u- onidum enim cu- uat alteri quam- Augustini equi- nitate certant, uelut priuati of- y mater filioe- uerit sponte in eodem sermo- cidisse, ut ma- sentiens filium- bos in Eremit- lum morti pro- hic mea peregr- es esto. Valdeur- fultus que in pu- in italam reu- it etiam, diuina- vt Augustini- redempta, & ca- monasterio E- locata, ut omnia- paren-

184

esse conuincitur ex supra narratis quod non latuit fratrem Iordanum lib. 1. in Viras fratrum cap. 7. scribentem, B. Augustinum baptizatum anno aetatis 33. tempore Paschali; & eodem anno, qui terminabatur Idibus Nouembri eius matrem defunctam apud Ostia Tiberina, & toto ferè medio tempore intermedio inter illius baptismum, & reditum in Africam, Romæ commoratum, cum Manichæis disputantem, & libros contra eos scribentem, vnde & reprobat illorum opinionem, qui dicunt B. Augustinum post baptismum suum ante obitum Matris triennio vitam eremiticam duxisse. Hæc autem dixi, vt quid de veritate sentirem liberè indicarem. Ceterum etiam si daremus hunc sermonem Martini Quinti verè fuisse, non magnum negotium nobis faceret, cum non vt caput Ecclesie, sed vt priuatus doctor illum habuerit, cuius autoritas non maiorem fidem faceret, quam cuiuslibet priuati Doctoris, quæ veritate cogente rejici possit, sicut etiam rejiciuntur multa, quæ Innocentius Quartus in suo apparatu super libros Decretalium scripsit, vbi in multis communiter non tenetur, licet alia, quæ edidit vt caput Ecclesie, quæ Bonifacius VIII. sexto libro Decretalium inseruit, fidem faciant irrefragabilè, verum, vt dixi mea sententia est, sermonem Martini V. non esse, sed à clandestino aliquo fermocinatore asu inuulgatum sicut alia multa, de quibus supra dictum fuit.

III. Ceterum quandoquidem de Reliquiâ Beatæ Monicæ agi ceptum est, & autor huius sermonis illas Ordini Eremitarum diuina Prouidentia, quin & ipsa Monica eligente, vti solis veris nepotibus concessas tam assuecrauerat affirmat, referam hoc loco, quæ de ipsâ Reliquiâ Ioannes Molanus Theologus Locaniensis clarissimus scribit in suo libro de Natalibus Sanctorum Belgij, sub die quarta Maij: De Sanctâ Monicâ opino Arosensium ex V. Valtero Priore Arosens. Apud Ostia Tiberina natale Sanctæ Monicæ, cuius vita admiranda ex nouo Confessionum libro Sancti Augustini Episcopi colligitur. Celebre autem est huius festum prædicationis filij sui, quem prius mundo, postea celo peperit, putant verè Arosenses thesaurum hunc ad se delatum, quod testem habeant eius res in manuscriptis codicibus V. Valterum sui loci Priorem, qui facti ac reliquias se edidit esse memorat. Scripti autem hæc esse summa: Fulbertus Abbas in Arogomantia misit me pro negotijs suis ad Curiam Domini alexandri, quando imperium contra eum erat commotum. Cum autem Ostia à Canonicis ad Diuam Auream quæretem de Sanctâ Monicâ, dicebant tam sepulchrum esse in portu in antiqua Ostia, & à seruari latina voce primam, ab Augustino graeca voce Moniam. Quibus intellectum sepulchrum querere, & clam effringere cogitauit: quod cum frangerem, tanti odoris suauitate resperstis sumus, ac si omnium pigmentorum genera sentis eum; cumque cogitarem caput eorum minoribus tantum istud auferre, aduenxi altitudos, & si figillatim omnia, quæ per diuersa particula maris & terra, tuli in Arosiam

anno 1162. In octavo calendæ Maij, vbi etiam facta per nota claruerunt. Obijciunt forsân contra hæc Romanus Maphæum V. regium Laudensem, Martini Quinti Dacianum sui impensis ex Ostia Monicam ed transfugisse, quodque apud Augustinenses in sacello D. Monicæ, cuius officium scripsit, sepulchrum accepit, extare desuper apostolicam Martini Bullam. Quibus ego, quod nec recepta sint, non relinquit. Per me tamen licet Arosensibus in suo sensu abundare. Hæc Molanus. fuit autem Arosia nobile & antiquissimum Canonicorum Regularium Cœnobium, & caput illusterrimæ Congregationis viginti octo Abbatiarum, vbi libro secundo ex instituto dicemus, quod etiam Molanus ibi loci breuiter adnotauit. Quod si verum alicui videatur, per Molanum licet Arosensibus non obstante translatione palam facta, Bulla Martini V. in sup. sensu nihilominus abundare, recogitet apud se innumeros penè casus similes in materia sacrarum reliquiarum nostris, vt pote Sanctorem Bartholomæi, Stephanii Protomartyris, Lucie Virginis Siraculanz, Helonæ Magni Constantinæ Matris, & aliorum, sed de sermone satis.

MAiorem difficultatem ingerit secundum testimonium, quod sumitur ex Bulla translationis eiusdem S. Monicæ per dictum Martini V. edita, in ea siquidem Beatum Augustinum Eremiticæ Ordinis Fundatorem vocat, verba illa sunt: Corpus B. Monicæ Sancti Augustini maris ex ortu pyrrephellibus, & cauis, præsertim quia corpus dicitur Sancti ipsius Ordinis Fundatorum in quadam Ecclesia Papiensi dicti Ordinis venerabiliter, prout decet, reconditum existit à loco Civitatis nostræ Ostiensis, vbi sepulchrum, & reconditum fuerat, ad Ecclesiam domus parvi Eremitarum dicti Ordinis de Vrbe, transferendum sitam conseruamus.

Verum facilis est responsio: nam verba Potestatis non sunt dispositiua, sed narratiua, quæ non probant, vt est apud omnes iuris Pontificij interpretes notissimum: & probant Felinus, & alij, eo allegati, in cap. illud, in versic. nota secundo, de Præsumpt. Dec. consil. 36. col. 3. & consil. pro. fin. & consil. 739. col. 1. Imò verò asserunt Doctores, quod narratio Principis super facto alieno præiudicium tertij non probat, nec illi stantium est. Ita Ancheran. in Clem. 1. de Probat. quem sequitur Aretinus in c. Cum à nobis de Testamētis, & in consil. 63. & Dec. consil. 198. col. fin. Innotuit autem Pontifex in narratiua dictæ Bullæ opinionem, quæ à supplicantibus pro vera narrabatur, non quæ vera esset, vt patet ex forma verborum dictæ Bullæ, dum ait, præsertim quia corpus dicti Sancti ipsius Ordinis fundatorum, in quadam Ecclesia Papiensi dicti Ordinis venerabiliter, prout decet, reconditum existit. hæc enim opinio quantocumque à venerandis Eremitis pro vera veneratur, falsissima est, vt in fine huius libri est authenticis scriptis probabitur: illa enim Ecclesia, in qua reliquie Diui Augustini apud Papiam condita

fuerunt, à primaria fundatione Clericorum Canonicorum extitit, etiam antequam dictæ Reliquie illuc à Rege Luitprando translata fuissent, qui in illa vsque in hæc diem persecutus: & licet Ioannes XXII. venerab. Eremitis concesserit, vt simul cum Canonicis diuina officia celebrare possent in eadem Ecclesia, ac etiam iuxta illam Monasterium suis sumptibus, & soluto pretio adificare, non tamen dominium ipsius Ecclesie à Canonicis ablatum ad Eremitas transfudit, vt illi semper singant: quinimò omnia antiqua iura, & privilegia ipsius Canonicis expressè seruauit, vt ex eius literis infra adducendis patebit. Potest quoque testimonium Martini V. ex dicta Bulla acceptum sic exponi, vt B. Augustinus dicatur fundator Ordinis Eremitarum non immediatus, sed medius, quatenus scilicet Regulam condidit, cuius Ordinis Eremitarum natus, Apostolica largitate illi concessam, vt supra dictum fuit.

V. Terium testimonium sumitur ex literis Ioannis Pape XXI. per quas concessit ven. Eremitis, vt in Ecclesia D. Petri in celo aureo Papiæ simul cum Canonicis Regularibus diuina officia, & missas diceret, & monasterium iuxta dictam Ecclesiam soluto pretio fundi extruere valerent, in quibus quidem literis causam eiusmodi concessionis talem reddidit: Quatenus mihi tanquam membra hæc capiti, filij Petri, Magistro discipuli, & duximus etiam veneratis, Deo, & ipsi sanctis, autoritate solis Apostolica præcedentibus iubent, vbi & præceptorum eorum, Petri, & capiti Augustini nouerim reliquias esse ipsas.

Respondeo hæc verba non eius esse ponderis, vt nonnulli putant, sed infirmisimum argumentum esse, quod ex illis desumitur, non solum propter rationem iam allatam, quia verba narratiua sunt, & non dispositiua, sed quòd ad illa omnia plenissimè verificanda sufficit, quod ipsi Eremitæ, Regula, & titulo B. Augustini ex largitate Apostolica fuerim donati, nam & Monachi siue Eremitæ B. Hieronymi nuncupati, se ipsius D. Hieronymi filios, discipulos, & milites vocant, & Beatum Hieronymum parentem, Magistrum, ac Ducem agnoscunt, venerantur, implorant: similiter Monachi Vallis Umbrosæ, Camaldulenses, Cistercienses, Syluestrii, & alij de D. Benedicto Monachorum Occidentalium Patriarcha loquuntur, quin & summi Pontifices ipsium D. Benedictum in suis Bullis, & Privilegijs illorum Patrem, Magistrum, ac Ducem vocant: nec idcirco aut illi se à D. Hieronymo, vel D. Benedicto immediatè institutos iactant, nec eos Pontifices pro talibus agnoscunt. Omitto asseriones, quæ vigore dictæ Bullæ in vulgus imperitum funduntur, de quibus inferius, illam ex integro reddemus.

VI. Quartum testimonium sumitur ex quibusdã literis Sixti IV. datis die 10. Martij an. 1479. in quibus inter alia habet: Dudum attentè reuoluimus, quod inter vniuersos interuocata Ecclesia Doctores

fuertunt, à primata fundatione Clericorum Canonico- rum extitit, etiam antequam dicta Reliquia illuc à Rege Luitprando translata fuissent, qui in illa usque in hanc diem perseverant: & licet Ioannes XXII. venerat. Eremitis concesserit, vt simul cum Canonicis diuina officia celebrare possent in eadem Ecclesia, ac etiam iuxta illam Monasterium suis sumptibus, & soluto pretio adificare, non tamen dominium ipsius Ecclesie à Canonicis ablatum ad Eremitas transfudit, vt illi semper singant: quinimò omnia antiqua iura, & privilegia ipsi Canonicis expressè restituit, vt ex eius literis infra adducendis patebit. Potest quoque testimonium Martini V. ex dicta Bulla acceptum sic exponi, vt B. Augustinus dicitur fundator Ordinis Eremitarum non immediatus, sed mediatum, quatenus scilicet Regulam condidit, cui Ordo Eremitarum nritur, Apostolica largitate illi concessam, vt supra dictum fuit.

V. Tertium testimonium sumitur ex literis Ioannis Papæ X. XII. per quas concessit ven. Eremitis, vt in Ecclesia D. Petri in caelo aureo Papiæ simul cum Canonicis Regularibus diuina officia, & missas diceret, & monasterium iuxta dictam Ecclesiam soluto pretio fundi exstruere valerent, in quibus quidem literis causam eiusmodi concessionis talem reddit: *Quatenus mihi tanquam membra sua capere, sicut Patri, Magistro discipuli, & dactimili et abarentis, Deo, & ipsi sancto, auctoritate fultis Apostolica prouidentibus iubent, vbi & preceptoris eorum, Patris, & capiti Augustini nouerint reliquias esse spate.*

Respondeo hæc verba non eius esse ponderis, vt nonnulli putant, sed infirmisimum argumentum esse, quod ex illis desumitur, non solum propter rationem iam allatam, quia verba narrativa sunt, & non dispositiua, sed quòd ad illa omnia plenissimè vericanda sufficit, quòd ipsi Eremitæ, Regula, & titulo B. Augustini ex largitate Apostolica fuerint donati, nam & Monachi siue Eremitæ B. Hieronymi nuncupati, se ipsos D. Hieronymi filios, discipulos, & milites vocant, & Beatum Hieronymum parentem, Magistrum, ac Duem agnoscunt, venerantur, implorant: similiter Monachi Vallis Umbrosæ, Camaldulenses, Cistercienses, Syluestrini, & alij de D. Benedicto Monachorum Occidentalium Patriarcha loquuntur, quin & summi Pontifices ipsum D. Benedictum in suis Bullis, & Privilegijs ipsorum Patrem, Magistrum, ac Duem vocant: nec idcirco aut illi se à D. Hieronymo, vel D. Benedicto immediatè institutos iactant, nec eos Pontifices pro talibus agnoscunt. Omitto assertiones, quæ vigore dictæ Bullæ in vulgus imperitum funduntur, de quibus inferius, illam ex integro reddemus.

VI. Quartum testimonium sumitur ex quibusdã literis Sixti IV. datis die 10. Martij an. 1479. in quibus inter alia habet: *Dudum assensu reuoluntati, quod inter vniuersos intergenerata Ecclesie Doctores*

principum scartifimus Aurelius Augustinus subtilissimus Evangeliarum & sacrarum literarum persecutor, &c. & inter cetera Ordinis Eremitarum eius plantator, & pristinus institutor extitit, rationi, & iuri congruum censimus etiam nullis petitionibus pulsati, vt Ecclesia, & laici eiusdem præcipui sanctissimi Doctorum honorem & rella, & consuetudine temporale pariter, & spirituale incrementum suscipiant.

Quintum sumitur ex literis Alexandri VI. dat. 9. Mart. 1496. in quibus hæc habentur: *Ad sacrum Ordinem Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, quem gloriosus ipse Doctor egregius in agro dominico plantauit.*

Sextum ex literis Leonis X. datis die 10. Martij 1513. in quibus Generali eiusdem Ordinis scribens, vocat B. Augustinum dicti Ordinis fundatorem, seu institutorem. Eodem modo loquitur Gregorius Tertius decimus in quadam Bulla concessionis Indulgentiarum Ecclesie dicti Ordinis.

Verùm ad hæc omnia respondetur, Verba Pontificum in dictis literis esse narrativa, quæ ponuntur ab ijs, qui ipsi Pontificibus à secretis inferunt, prout melius congruere videtur, & in quibus non semper opiniones certæ, ac exploratæ, sed vel probabiles, vel quæ pro talibus habentur, attendi solent, vel quæ pro veris à supplicantibus narrantur, quibus quoniam aliæ literæ Gregorij IX. Innocentij IV. & Alexandri IV. non per verba narrativa, sed dispositiua manifestè contradicunt, dum testantur dictum Ordinem Eremitarum ex varijs Eremitarum Congregationibus prius sine certa regula, titulo, & habitu institutis, & postea per Apostolicam concessionem habitu, regula, & titulo Eremitarum D. Augustini donatis, constitutum sub yno capite, & vna formâ habitus à Sede Apostolica illi præscripto, quin etiam ante Innocentium III. nullum diploma pontificum, nullum Concilium, nullus Canon, & nullus Autor certus, & idoneus, etiam ipsi Eremitis vltro fatentibus, de hoc ordine est locutus. Ob hæc causam dicimus, per huiusmodi narrationes non sufficenter illorum intentum probari, qui ex illis deducunt Ordinem Eremitarum à D. Augustino immediatè fuisse institutum: & si quid probant, ad summum probare, illum fuisse institutum à D. Augustino mediatè per traditionem Regulæ, non autem immediatè.

CAPVT QVINQVAGESIMVM PRIMVM.

Quantum argumentum soluitur, & testimonium Abbatis Ioa- chimi minus idoneum esse comprobatur.

Postre-

1A4